

Hudiksvalls kommun  
larande@hudiksvall.se

2022-05-05  
1 (19)  
Dnr. 2021:7663

# Beslut

---

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid  
Njutångers skola i Hudiksvalls kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Njutångers skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

## Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Njutångers skola i följande utsträckning:

### **Rektors ledarskap**

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver inom det systematiska kvalitetsarbetet genomföra analyser av värdegrunds- och studieresultat och använda slutsatser av analyserna för att utveckla undervisningen. Rektorn behöver även följa upp och analysera undervisningens kvalitet och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att den pedagogiska personalen tillämpar skolans arbets- och förhållningssätt. För att rektorn ska kunna genomföra detta arbete så kan huvudmannen behöva se över rektorns förutsättningar.

### **Undervisning**

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera undervisningens kvalitet avseende variation, stimulans och anpassning till elevers behov, förutsättningar och intressen och utifrån detta vidta åtgärder för att utveckla undervisningen.

#### **Trygghet och studiero**

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och analysera undervisningens kvalitet i förhållande till studieron i de olika klasserna, samt se till att gemensamma ordningsregler utformas i reell delaktighet med elever. Ordningsreglerna behöver förankras bland såväl elever som vuxna på skolan.

#### **Bedömning och betygssättning**

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver ge rektorn stöd och förutsättningar för att höja kvaliteten när det gäller kunskapsbedömning och betygssättning så att detta på ett hållbart sätt ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete.

#### **Uppföljning**

Huvudmannen ska senast den **20 december 2022** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr. 2021:7663) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömning

---

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

### Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 3-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

### Skolinspektionens bedömning

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

### Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan saknar analys på skolnivå av såväl studie- som värdegrundsresultat och därmed finns inte heller en analys av hur undervisningens förutsättningar och genomförande påverkar måloppfyllelsen. Det medför att resursfördelning, liksom beslut om utvecklingsåtgärder inte grundar sig i en analys, och därigenom finns risken att vidtagna åtgärder inte träffar rätt. Skolan saknar också ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att åstadkomma likvärdiga förutsättningar för alla elever, oavsett könsidentitet. Avseende ledning och organisation så har strukturer för samverkan och kollegialt lärande byggts upp, men arbetet har ännu inte bedrivits på ett sätt som bidragit till framgång när det gäller samsyn på läraruppdraget och likvärdiga förhållnings- och arbetssätt.

### Motivering

**Skolan saknar ett analysarbete på skolnivå som kan leda vidare till att undervisningen utvecklas**

Granskningen visar att skolan saknar en analys på skolnivå av studieresultaten utifrån den uppföljning som skolan rapporterar till huvudmannen. Därutöver saknar skolan uppföljning och analys av hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och därmed saknas kunskap om värdegrundsarbetets betydelse för måloppfyllelsen. Dessutom saknas en övergripande analys av hur undervisningens förutsättningar och genomförande påverkar måloppfyllelsen. Det innebär att grunden till att utveckla

undervisningen i riktning mot ökad måluppfyllelse genom tydlig resursfördelning och relevanta åtgärder inte finns.

Av granskningen framgår att den enda resultatanalys som genomförs utgår från att lärare följer upp elever på individnivå, och att främst specialpedagogen ansvarar för att analysera och utreda behov av åtgärder för enskilda elever. Rektorn konstaterar i intervju att analysen av skolans samlade resultat brister och att det inte finns några svar på vad skolans resultat beror på och vilka åtgärder som behöver vidtas.

Av granskningen framgår vidare att rektorn ser undervisningen som ett tydligt utvecklingsområde med en primär inriktning på trygga lärmiljöer, anpassade till alla elever. Det framgår vidare att rektorn inte nått fram till den undervisande personalen i ett sådant utvecklingsarbete. Att rektorn har 50 procents tjänst och endast kan vara på plats på skolan i genomsnitt två dagar per vecka har enligt rektorn begränsat rektorns ledning och styrning av utvecklingsarbetet. Rektorn har genomfört lektionsobservationer i någon omfattning, och har sett brister i undervisningskvalitet, vilket efter uppföljande samtal bland annat har lett till omplaceringar av lärare. När det gäller värdegrundsuppdraget arbetar rektorn tillsammans med utvecklingsledaren för en gemensam vision som ska genomsyra arbetet, men arbetet har ännu inte nått ut och fått effekt i personalgruppen och det dagliga arbetet.

### **Skolan arbetar inte strategiskt för att ge flickor och pojkar likvärdiga villkor i utbildningen**

Granskningen visar att skolan helt saknar ett aktivt jämställdhetsarbete och att medvetenheten om hur flickors och pojkars förutsättningar i skolan möjliggör eller begränsar dem att nå utbildningens mål är låg. Vidare visar granskningen att skolans kurator formellt har ett uppdrag inom värdegrundsarbetet, där jämställdhet ingår, men att lärares möjligheter till samverkan med kuratorn sällan tagits tillvara av lärare. Av samtliga intervjuer framgår att rektorn i rådande situation inte prioriterat och initierat ett jämställdhetsarbete. Av intervjuer och dokumentation framgår vidare att inga nämnvärda resultatskillnader mellan flickor och pojkar iakttagits av skolans personal. Enligt resultat för årskurs 5 i Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2021 är det dock tydligt att pojkar till exempel upplevde bättre studiero och trygghet än flickor, och att pojkar också värderade skolans arbete mot kränkande behandling högre.

### **Rektorn har organiserat för samverkan och kollegialt lärande, men arbetet har inte gett förväntat resultat**

Granskningen visar att rektorn påbörjat ett arbete med mötesstrukturer för att den pedagogiska personalen ska ha möjlighet att samverka och lära av varandra i syfte att utveckla undervisningen. Rektorn har bland annat skapat forum för att befästa överenskomna arbets- och förhållningssätt. Hittills har effekterna av detta arbete dock inte lett till att samsyn på läraruppdraget uppnåtts. Av granskningen framgår visserligen att rektorn i sitt ledarskap på flera sätt signalerar en inriktning mot att utveckla verksamheten, genom att exempelvis inleda processer inom de mötesforum som beslutats. Med hänvisning till brist på tid, mot bakgrund av personalomsättning, stor lärarfrånvaro och en ifrågasättande attityd i delar av personalgruppen, uppger rektorn att hen haft svårt att driva arbetet framåt. Enligt representanter för elevhälsan tas deras kompetenser inte tillvara i någon större utsträckning, trots att undervisande personal har möjligheter att samverka med elevhälsan och få råd och handledning om exempelvis anpassningar i undervisningen eller inom värdegrundsarbete. Specialpedagogen har rektorns uppdrag att stötta alla lärare i att använda gemensamma arbetssätt, exempelvis bildstöd, i undervisningen, men bildstödet har inte tillämpats på ett enhetligt sätt och har, enligt representanter för elevhälsan av lärare ifrågasatts som inte tillräckligt förankrat i forskning. En lärare, vars ledarskap och arbetssätt lyfts fram som gott exempel, har ännu inte fört sina erfarenheter vidare i ett kollegialt lärande. Inte heller överenskomna verktyg såsom åtgärdstrappa och förväntningstrappa inom arbetet för trygghet och studiero tillämpas av lärarna på ett likvärdigt sätt. Av nödvändighet har dock tydliga rutiner för vikarier upprättats, eftersom skolan länge har påverkats mycket av personals frånvaro. Rektorn kommenterar att kulturen på skolan är att varje lärare sköter sina egna elever. Rektorn kopplar avsaknad av samsyn till att skolan över tid haft bristande ledning, innan nuvarande rektor tillträdde, med oklara förväntningar på hur exempelvis gemensam tid skulle användas. Skolans resultat på Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2021 för pedagogisk personal visar värden som ligger lågt i förhållande till snittet för såväl Hudiksvalls kommun som för alla deltagande skolenheter när det gäller området Samverkan av undervisning.

### Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver inom det systematiska kvalitetsarbetet genomföra analyser av värdegrunds- och studieresultat och använda slutsatser av analyserna för att utveckla undervisningen. Rektorn behöver även följa upp och analysera undervisningens kvalitet och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att den pedagogiska personalen tillämpar skolans arbets- och

förhållningssätt. För att rektorn ska kunna genomföra detta arbete så kan huvudmannen behöva se över rektorns förutsättningar.

Granskningen visar att arbetet med att analysera såväl studie- som värdegrundsresultat inte fungerar. Slutsatser av analys är avgörande för inriktningen på skolans utvecklingsarbete i riktning mot ökad måluppfyllelse samt som grund för prioriteringar och fördelning av resurser. I nuläget vidtas åtgärder snarare reaktivt än proaktivt och det saknas svar på vilka faktorer i kärnverksamheten som ligger bakom behoven av åtgärder. Av granskningen framgår vidare att de förutsättningar som rektorn får från huvudmannen för att kunna leda och styra skolans utvecklingsarbete i vissa fall är bristande.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att prioritera det systematiska kvalitetsarbetet inom den mötesorganisation som finns och lägga fast datum med tydlig agenda, för att utifrån en samlad bild av skolans resultat analysera, dra slutsatser och ta ställning till hur de nya insikterna kan leda verksamheten vidare. Rektorn behöver tydliggöra för medarbetarna vikten av att i en analys söka svar på varför såväl värdegrunds- som studieresultat ser ut som de gör. I det bör i förekommande fall också ingå aspekter på resultatskillnader mellan flickor och pojkar. Fokus måste vara på skolans uppdrag, hur undervisningen faktiskt bedrivs och hur samverkan fungerar, samt på andra faktorer som skolan har möjlighet att påverka. Att i personalgruppen betona och förankra det gemensamma ansvaret för studie- och värdegrundsresultaten skulle också kunna bidra till en stärkt samverkan och samhörighet mellan lärarna och elevhälsans personal. Målet måste vara att alla elever får de förutsättningar de behöver och har rätt till för att lyckas i skolan. För att rektorn ska kunna genomföra detta arbete så kan huvudmannen behöva se över rektorns förutsättningar.

## Undervisning

### Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

## Skolinspektionens bedömning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

## Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen i stora delar inte struktureras och varieras på ett sätt som stimulerar och utvecklar elevernas lärande. Undervisningen har generellt få inslag som kan motivera elever att lära sig mera och ge elever ett stärkt självförtroende. Eftersom det dominerande arbetssättet är att elever arbetar enskilt med de uppgifter de tilldelats av lärare är graden av anpassning till elevers behov och intressen låg. Som en följd av ovan beskrivna arbetssätt är eleverna inte heller delaktiga i någon form av reflektion över lärandet, eller i planering och utvärdering av undervisningen.

## Motivering

**Undervisningen styrs nästan uteslutande av uppgifter som ska lösas av den enskilda eleven och eleverna får inte alltid det aktiva lärarstöd de behöver**

Granskningen visar att undervisningen i stor utsträckning är styrd av färdiga uppgifter som elever ska arbeta sig igenom, att elever inte alltid får tillräckliga förklaringar till hur och varför uppgifter ska lösas, och att syftet med ett lektionsinnehåll kan vara otydligt för eleverna. Granskningen visar vidare att elever kan få vänta länge på hjälp från sin lärare om de inte kommer vidare med en uppgift samt att lärares förklaringar kan vara svåra att förstå. Visserligen har rektorn infört att bildstöd genomgående ska användas i undervisningen för att underlätta elevernas förståelse, men bildstödet tillämpas inte på ett likartat sätt av alla lärare. Även om lärarna skriver upp på tavlan vad en lektion ska innehålla i form av vad eleverna ska göra, så lyckas lärarna inte alltid förklara syftet med en lektion eller uppgift. Det beror, enligt elever, delvis på att lärare använder ord som eleverna inte förstår, och att läraren då upprepar sin förklaring i stället för att prova ett annat sätt att förklara. Ett undantag som elever på mellanstadiet framhåller är att läraren i matematik kan ge alternativa förklaringar, gärna i ett mindre sammanhang. Enligt resultat för årskurs 5 i Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2021 ligger värdet för påståendet Min lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår tydligt under snittet för alla deltagande skolenheter. Av granskningen framgår vidare att det genomgående är viktigare för lärare att säkerställa studieron än att se till att eleverna förstår syfte och mål med lektionerna. Rektorn ger bilden av att det skiljer sig mycket mellan hur lärarna utövar sitt ledarskap samt att det finns tydliga kopplingar mellan brister i undervisningens kvalitet och brister i studieron, vilket även belyses under området Trygghet och studiero längre fram i beslutet.

Det framkommer också att lärares planeringstid ofta försvinner på grund av personalfrånvaro, då lärare behöver täcka upp för andra vilket, enligt lärare, gör det

svårare att hinna planera lektioner. Intervjuer och lektionsobservationer bekräftar att skriftligt enskilt arbete dominerar i undervisningen och att elever, i synnerhet på lågstadiet, ibland måste vänta så länge på hjälp att de glömt varför de försökt påkalla lärarens uppmärksamhet.

### **Undervisningen har få inslag som faktiskt leder till ökad motivation för elever**

Granskningen visar att även om lärarna i viss utsträckning positivt bekräftar elevers arbetsinsatser, så förmedlas inte tydliga förväntningar som faktiskt resulterar i att elevers självförtroende stärks och motiverar eleverna i sitt lärande. Av granskningen framgår visserligen att lärare för att motivera elever exempelvis uppmuntrar små framgångar och tar bort små hinder. En lärare understryker vikten av att ge snabb återkoppling på exempelvis skrivna uppgifter samt uttrycka tydliga förväntningar på att eleverna gör det de blir tillsagda. Elever upplever dock att det känns onödigt att lära sig vissa saker och att lärarna inte gör något för att skolarbetet ska vara roligt, utan det gäller att arbeta vidare med uppgifterna, det handlar främst om att göra många sidor på kort tid, enligt elever. Enligt resultat för årskurs 5 i Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2021 ligger värdet för påståendet Skolarbetet är roligt tydligt under snittet för alla deltagande skolenheter.

### **Undervisningen anpassas i mycket liten omfattning till elevernas behov och intressen**

Granskningen visar, som tidigare nämnts, att eleverna till största del arbetar enskilt och med samma uppgifter, oavsett vilka anpassningar av undervisningen som skulle behövas för att engagera just denna elevgrupp. Granskningen visar också att det finns elever som har svårt att förstå vad som förväntas av dem och samtidigt att elever upplever att de inte får tillräckliga utmaningar i skolarbetet. Elever berättar att lärarna inte bryr sig om vad de är intresserade av, "det känns som att lyda order", uttrycker en elev. En lärare betonar visserligen vikten av att byta aktiviteter för att upprätthålla elevernas koncentration, men beskriver samtidigt att tydlig lärarstyrning är nödvändig eftersom eleverna enligt läraren i stor utsträckning behöver "ta ikapp några år". Den elev som blir klar snabbt förväntas göra flera uppgifter och får efter det ofta göra det eleven vill, oavsett var den befinner sig i sitt lärande, vilket, enligt elever, även gäller elever som upplever att de inte får tillräckliga utmaningar i skolarbetet. Elever berättar att extrauppgifterna både kan vara för lätta och för svåra och att det har hänt att de fått göra om samma uppgifter på grund av att läraren inte vetat vad de gjort och inte. Av lärarintervjuer framgår också att lärare på mellanstadiet sällan hinner planera för elever som behöver utmaningar för att utvecklas vidare. Eleverna kan inte ge något exempel på att någon lärare förändrat sin undervisning så att den ska passa eleverna

bättre. Huvudmannens övergripande satsning på singaporematematik i grundskolan har inte fått genomslag på skolan. En lärare på lågstadiet framhåller att eleverna i hans klass generellt saknar grundläggande kunskaper i matematik, och därför behöver en hårdare styrning än vad singaporematematiken medger och en lärare som undervisar två årskurser i samma grupp ser också svårigheter i att anpassa undervisningen i matematik för att uppfylla kraven för båda årskurserna.

**Eleverna bereds inte möjlighet att reflektera över sitt eget lärande, och involveras inte heller i planering och utvärdering av undervisningen**

Granskningen visar att lärarna inte låter eleverna reflektera över sitt eget lärande, för att därigenom kunna finna strategier för att ta större ansvar för det egna lärandet och att eleverna inte heller involveras i planering och utvärdering av undervisningen. Av granskningen framgår vidare att eftersom skolarbetet generellt styrs av uppgifter som eleverna ska lösa eller producera text till, samtidigt som undervisningen organiseras på ett sätt som förväntas främja studiero i första hand, så är utrymme och metoder för reflektion inte prioriterade. Det framgår även att eleverna inte heller involveras i planering och utvärdering av den i huvudsak uppgiftsstyrda undervisningen. En lärare berättar att hen någon gång försökt få elever att berätta vad de tyckt varit svårt på en lektion, men upplevt att det varit problematiskt att få eleverna att komma till tals. Elever uppger att de någon enstaka gång fått göra "tummen upp", något som elever snarare uppfattat som lärarens utvärdering av en lektion. Inslag av reflektion eller metoder för att göra elever delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen förekom inte vid någon av de observationer Skolinspektionen genomförde vid skolbesöket.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera undervisningens kvalitet avseende variation, stimulans och anpassning till elevers behov, förutsättningar och intressen och utifrån detta vidta åtgärder för att utveckla undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen till stor del inte är tillräckligt varierad och stimulerande eller anpassad till elevers behov, förutsättningar och intressen. Det framgår att detta medför svårigheter för många elever att bibehålla intresse och motivation, vilket kan leda till störningar i studiemiljön.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att systematiskt följa upp och analysera hur undervisningen bedrivs och hur den påverkar elevernas lärande och

studiemiljö. Rektorn behöver också se till att hen har förutsättningar för att återkoppla sina iakttagelser till berörda lärare och besluta om åtgärder. Detta så att eleverna får en stimulerande och varierad undervisning, anpassad till deras behov, förutsättningar och intressen. Det betyder vidare att rektorn måste ta reda på vilken undervisning som genererar de resultat som skolan uppnår och hur den undervisningen kan behöva förändras. I arbetet med att följa upp, analysera och fatta beslut om åtgärder bör specialpedagogisk kompetens involveras. Som stöd för lärare att utveckla metoder för ovanstående bör rektorn styra att specialpedagogisk kompetens används av lärare och att kollegialt utbyte sker, så att framgångsrika arbetssätt och erfarenheter tas tillvara. För att rektorn ska kunna genomföra detta arbete så kan huvudmannen behöva se över rektorns förutsättningar.

## Trygghet och studiero

### Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

## Skolinspektionens bedömning

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

## Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolans arbete för att förbättra studieron inte är samlat och att det inte har resulterat i att alla elever har den studiero som de behöver. Främst på delar av lågstadiet, erbjuder lärmiljön inte tillräcklig studiero för att eleverna ska kunna ägna sig åt sitt skolarbete. När det gäller elevernas trygghet så är den generellt bra tack vare exempelvis tydliga satsningar på att organisera för god närvaro av vuxna på raster.

## Motivering

**Skolans arbete för att förbättra studieron har inte resulterat i att alla elever har den studiero de behöver**

Granskningen visar att trots att förbättrad studiero varit ett prioriterat grundläggande utvecklingsområde en längre tid, så är studieron fortfarande inte tillräckligt bra för alla

elever, och graden av studiero är i stor utsträckning beroende på vilken lärare eller annan vuxen som leder eleverna och vilket ledarskap den personen besitter. Dessutom kan störningar i studiemiljön kopplas till att undervisningen inte alltid är tillräckligt varierad och stimulerande och att elever förväntas arbeta enskilt långa perioder.

Av granskningen framgår att rektorn ser en tydlig koppling mellan dålig studiero och undervisningens kvalitet, och att lärare brister i sitt ledarskap, vilket också berörts under området Undervisning. Rektorn ger exempel på åtgärder som vidtagits för att stötta lärare, utan att situationen förbättrats. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer på lågstadiet observerades tydliga svårigheter för några lärare att genomföra sin undervisning på grund av till exempel otillräcklig struktur och variation samt att elever under långa perioder förväntades arbeta självständigt, trots att förutsättningarna för att göra det inte var realistiska, vilket bidrog till bristande koncentration och ökad oro. Vidare iaktogs möblering där eleverna sitter en och en, möjligen för att främja studieron, men till synes med motsatt effekt, då elever sökte sig till varandra och grupperade sig, vilket gjorde att de tappade fokus på det läraren tänkt att de skulle göra. Av granskningen framgår också att de ordningsregler som finns på skolan är svagt förankrade hos eleverna, som i lågstadiet främst uppfattat att de ska vara tysta. Det framgår också att arbetssätten för att förbättra studieron inte tillämpas på ett likvärdigt sätt, utan snarast är lärarberoende.

### **Skolans arbete för ökad trygghet har gett resultat**

Granskningen visar att arbete för ökad trygghet har varit prioriterat på motsvarande sätt som studiero, och i det sammanhanget har skolan lyckats öka elevernas upplevda trygghet. Av granskningen framgår att tryggheten kartläggs på olika sätt, bland annat genom trygghetsvandringar, och att den förbättrade tryggheten främst har åstadkommit genom en förbättrad organisation för vuxnas tillgänglighet under rasttid. Enligt resultat för årskurs 5 i Skolinspektionens skolenkät från vårterminen 2021 ligger värdet för påståendet Jag känner mig trygg i skolan visserligen tydligt under rikssnittet, men intervjuerna vid Skolinspektionens besök ger bilden av att tryggheten på skolan har förbättrats och att den generellt är bra. Skolan har ett trygghetsteam med uppdrag att arbeta främjande och förebyggande, vars verksamhet har varit vilande en period på grund av begränsningar som pandemi och personals frånvaro medfört, och därav följande omprioriteringar, men teamet håller enligt rektorn på att återskapas.

### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och utvärdera undervisningens kvalitet i förhållande till studieron i de olika klasserna, samt se till att gemensamma ordningsregler utformas i delaktighet med elever.

Ordningsreglerna behöver förankras bland såväl elever som vuxna på skolan.

Granskningen visar att brister i studieron kan kopplas till att undervisningen i flera fall inte är varierad och strukturerad på ett sätt som är anpassat till elevers behov, förutsättningar och intressen och till att lärare inte utövar sitt ledarskap på ett sätt som gynnar studieron. De förhållningssätt, regler och rutiner som ska gälla på skolan för att förbättra studieron är svagt förankrade och lärarna har inte ett gemensamt sätt att tillämpa dessa.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att systematiskt följa upp hur studieron påverkas av hur undervisningen bedrivs. I uppföljningen bör specialpedagogisk kompetens involveras. Rektorn behöver vidare se till att hen har förutsättningar för att återkoppla sina iakttagelser till berörda lärare och vidta åtgärder så att eleverna får en strukturerad och varierad undervisning, anpassad till deras behov, förutsättningar och intressen. I det sammanhanget behöver huvudmannen ge rektorn stöd och förutsättningar att leda lärarna i arbetet med att höja kvaliteten i undervisningen. Vidare behöver rektorn säkerställa att processen för att ta fram de ordningsregler som ska gälla involverar eleverna på konkret nivå. Reglerna behöver även tydligt förankras i såväl elevgrupp som personalgrupp. Reglerna skulle, för att göra dem mera angelägna att efterleva, kunna formuleras mera som positiva förhållningssätt i stället för att gå ut på vad som **inte** är tillåtet, och därigenom kan elevers inställning till att hålla sig till reglerna eventuellt förändras i positiv riktning. Även kompetenser inom elevhälsan skulle inom ett värdegrundsarbete kunna bidra till förändrade attityder.

## Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 4 kap. 3 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

### Skolinspektionens bedömning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

### Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan saknar ett systematiskt arbete för att säkerställa rättssäkra och likvärdiga omdömen och betyg. Skolan har forum för bedömningsdiskussioner, men dessa resulterar inte i en utveckling av lärarnas bedömarkompetens.

### Motivering

#### **Samverkan mellan lärare kring bedömning och betygsättning genomförs i mycket begränsad omfattning**

Granskningen visar att trots att det finns avsatt tidsutrymme för lärarkollegiet att hjälpas åt i arbetet med likvärdig bedömning, så har detta skett i mycket begränsad omfattning. Av granskningen framgår att rektorn har avsatt tid inom skolans mötesorganisation för bedömningsdiskussioner, men tillfällena har i liten utsträckning använts till detta, utan har främst ägnats åt att fördela resurspersoner och bestämma anpassningar för elever med stödbehov. Rektorn uppger att arbetet med likvärdig bedömning, trots rektorns insikt om ett stort behov av att stärka detta, inte har prioriterats eftersom lärarna, enligt rektorn, inte inser att de behöver samarbeta kring bedömning och betygsättning. Tidigare planerad samverkan kring bedömning med skolor i närområdet har inte genomförts på senare år. Ingen av de intervjuade lärarna har någon tydlig uppfattning om rektorns roll i arbetet med bedömning och betygsättning och har inte deltagit i några diskussioner om likvärdig bedömning, med undantag för en vikarierande lärare som vid ett tillfälle diskuterat bedömning och betygsättning i årskurs 6 med ordinarie klasslärare.

**En del arbetssätt för kvalitetssäkring av omdömen och betyg finns, men resulterar inte i att likvärdigheten stärks**

Granskningen visar att kvalitetssäkring av omdömen och betyg sker i viss omfattning, men eftersom själva underlaget är av varierande kvalitet, har kvalitetssäkringen begränsad effekt. Av granskningen framgår att rektorn försöker motivera lärarna att tydligt dokumentera sina omdömen och motiveringar till omdömen i det digitala verksamhetssystemet, men att rektorn upplever ett motstånd från vissa medarbetare mot att dokumentera på ett adekvat sätt, samt att kvaliteten på omdömena kan variera mycket. Rektorn följer upp lärarnas bedömning utifrån deras kommentarer och initierar vid eventuella avvikelser samtal med lärare. Även i medarbetarsamtal lyfter rektorn vikten av likvärdig bedömning, och där har meningarna gått isär mellan lärare och rektor om bedömarkompetensens betydelse för vad som kännetecknar en bra lärarprestation.

Nationell statistik visar att betygen i årskurs 6 har svängt kraftigt mellan åren på senare tid. Bakgrunden till svängningarna är, enligt rektor och lärare, omsättning på undervisande personal och skillnader i bedömning personalen emellan. Detta har enligt rektorn gjort att betygen sannolikt vid flera tillfällen inte har varit rättvisande. Rektorns slutsats är att betygen varit felaktiga, vilket rektorn fört samtal om med både berörd lärare och huvudmannen. När det gäller obehöriga lärares betyg vid senaste terminsslut har rektorn temporärt engagerat behöriga lärare som stöd. Skolans resultat på Skolinspektionens skolenkät vårterminen 2021 för pedagogisk personal visar också värden som ligger lågt i förhållande till snittet för såväl Hudiksvalls kommun som för alla deltagande skolenheter när det gäller området Bedömning och betygsättning.

**Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver ge rektorn stöd och förutsättningar för att höja kvaliteten när det gäller kunskapsbedömning och betygsättning så att detta på ett hållbart sätt ingår i skolans regelbundna arbete.

Granskningen visar att skolan inte har ett aktivt arbete med att säkerställa en likvärdig och rättssäker kunskapsbedömning och betygsättning. I rådande situation saknas ett systematiskt arbete helt, vilket är särskilt allvarligt med tanke på de konsekvenser oriktiga omdömen eller betyg kan medföra för elevers framtida studie- och yrkesval och andra livsmöjligheter. Alla elever har rätt att bli bedömda på samma grunder oavsett vilken skola de gått i eller vilken lärare som gjort bedömningarna.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen att stödja rektorn i att leda lärarna i arbetet med att gemensamt diskutera och analysera skillnader i bedömning samt med att kalibrera sina omdömen och betyg så att lärarnas förmåga att ta ansvar för sin bedömning och betygsättning stärks. En särskild uppföljning av utvecklingsområdet inom både skolans och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete skulle kunna bidra till att understryka vikten av att utveckla arbetet och säkerställa elevernas rätt till att bli bedömda och betygsatta på likvärdiga och rättssäkra grunder.

#### **På Skolinspektionens vägnar**

**X Anne-Charlotte Ramsthaler**

---

Anne-Charlotte Ramsthaler

Beslutsfattare

Signerat av: Anne-Charlotte Ramsthaler

Lena Westerman Annerborn, utredare har varit föredragande i ärendet.

I handläggningen av ärendet har även utredarna Jonas Felixon och Susanne Lindberg Åkerberg medverkat.

## Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

---

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kriterier. Dessa kriterier beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

### Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
[www.skolinspektionen.se](http://www.skolinspektionen.se)

## Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

---

Njutångers skola är grundskola med årskurserna F-6. Huvudman för skolan är Hudiksvalls kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens besök 96 elever.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 22 februari 2022 och den 23 februari 2022. Besöket genomfördes av Lena Westerman Annerborn, Jonas Felixon och Susanne Lindberg Åkerberg.